

Kapitány Máté GYERMEK A GÉP ELŐTT

„Akár a kaleidoszkóp szemcséi: új meg új, káprázatos mintázatokba állnak össze, pillanatonként szétrebbenve, majd ismét határozott alakot öltve.”

(Nacsinák Gergely András)

Llull mester a másik szobában hever, hasmánt alszik a priccsen, , de agya most is kattog, akár a gép. Kavarg benne megannyi gondolat és lehetőség, most éppen a jövőt látja, egy századokkal később születő magyar ortodox papot, aki róla ír könyvet. Aztán meg egy fura, nagyfülű egeret, aki beszél, és aki varázslótanoncnak áll, és valami galibát csinál. És álmában látja Buddhát és Ódint és Shívát, és számtalan női mellet, majd megjelenik előtte Luigi Serafini, aki azt suttogja, te is a szellem nomádja vagy, testvérem. Aztán egy villanás, és ázsiai emberek lebegnek be elé, monitorok előtt kuporogva, sűrűn, egymás hegyén-hátán, mint a vágóhídi állatok. Llull mester szemhéja rebeg, alatta, mint pokróc alatt a nyugtalan test, ide-oda forog szemgolyója.

Llull mester istentelenül horkol. Orrüregéből és torkából olyan bömbölés tör elő, hogy a priccs is beleremeg. És megrezdül az egyik sarokba szőtt pókháló is, éhes pók szalad elő a semmiből, egy darabig tanácstalanul szemléli az üres hálót, majd visszaaraszol a sötétbe.

pequeño Satán

Llull mester otthonába most aprócska fiú lép, arcán komisz kíváncsiság. Biel Formosának hívják, környékbeli legényke, alig múlt nyolcesztendő, de már ismerik a nevét a közeli falvakban is, olyan eleven. Göndör, fekete haját, aminek köszönhetően hamar ráragadt a pequeño Satán gúnynév, mór apjától örökölte. Apját egyébiránt sohasem látta, édesanyja azt mondogatta neki, hogy csatában esett el, de egyszer egy vénasszony odasúgta Bielnek, hogy az apja bizony él és virul, csak éppen másutt is apró Bieleket nemz. Anyja, Gemma Formosa, akitől vezetéknévét kapta, ezután csak vörös arccal hallgatott, ha Biel az apjáról faggatózott.

Llull mester éktelenül horkol, Biel saját szájára tapasztja kezét, hogy magába fojtja kuncogását. Rengeteget hallott már erről a különös alakról, aki túlon túl földhözragadt volt az egyháznak, és nem eléggé ártatlan a hívőknek. Egyesek azt terjesztették róla, hogy bolond, hogy ideje nagy részét ostobaságokkal, sőt, gyalázatos praktikákkal tölti. Hogy Jézus Krisztus, a szentek és a bölcsek eszméit valamiféle masinéria segítségével próbálja meg előcsiholni. És hogy ezt az ördögi masinát ráadásul az arab asztrológusok eszköze, a zairja ihlette.

Bielt nem érdekli sem Jézus Krisztus, sem Llull mester ártatlansága, sem a zairja, vagy micsoda, ő csakis a sokat szidott gépezet miatt van most itt.

Ahogy fölé hajol, és mellkasával az állványzat peremének dől, egy apró sóhaj szorul ki tüdejéből. A tekercekre ülő por ezernyi muslincaként röpdül a levegőbe, Biel jókorát tüsszent. Llull mester szájszeglere megrándul, morog is valamit, de nem ébred fel. A kisfiú lélegzetét visszafojtva veszi szemügre a csodabogár szerkezetét. Biel okos gyerek, kortársaival ellentétben tud olvasni is, igaz, csak egyenként ízlelgetve a betűket, nehézkesen, de kitaróan. Az első dolog, ami szemet szúr neki, hogy a tekerceken valamiért hiányzik az A és a J betű. Biel

rögvest járni kezdi agyát, vajon miért pont ez a két betű nem tetszett a mesternek. A kisfiú hallotta, hogy Llull ugyanúgy hagyta ott családját, mint őket édesapja. Talán Ainának hívták a feleségét és Jauménak egyik gyermekét. Talán hozzá hasonlóan utálja az articsókát és a jambózat, amit édesanyja mindig csak mirtuszalmának hív, hátha akkor Bielnek megjön a kedve hozzá. Talán csak figyelmetlenségből hagyta ki e betűket. Biel lábujjhegyre áll, ujjával végigsimít a második sorban olvasható szavakon. Bonitas, magnitudo, duratio, potestas, sapientia, voluntas, virtus, veritas, gloria, suttogja a fiúcska. Elmosolyodik. Habár jelentésüket nem ismeri, ahogy kiejti a szavakat, egyszerűen úgy érzi magát, mint a varázsló, aki csettintésével csillagokat tép le az égről, dobantásával hegyeket tapos a földre, füttyszavával tomboló vihart ébreszt. Varázsszavak, gondolja Biel. Felnéz, Llull mester még mindig horkol, folytathatja kémkedést.

köddé válik

Biel most csavar egyet a tekercseken, és lehunyja szemét, mintha ő is álmodna. Mikor kinyitja szemét, a szerkezet a B betűnél állapodik meg. A tekercs közepén kesze-kusza vonalak, amik valamiképpen összekötik a szavakat, de Biel előtt csak a B betű lebeg, az ő nevének kezdőbetűje. A gép ekkor szikrát vet, Biel hátratántorodik. Áttetsző alak emelkedik elő. Nagybátyja az, Bernat Formosa, aki már jó pár éve meghalt, a himlő vitte el. Biel megőrül neki, szerette Bernatot, még úgy is, hogy alig-alig emlékezett rá. De édesanyjától tudta jól, hogy nagybátyja jószívű, rendes ember volt, aki a légynek sem ártott. Bernat Formosa csak emelkedik-emelkedik a szobában, mígnem eléri a plafont, ott füstként elterül, semmivé lesz. Biel újra csavar egyet a tekercseken, ezúttal a G betűn akad meg a szeme. Ezúttal Guillem elevenedik meg előtte, Guillem Delmar, egykori pajtása, maga az akaratosság, aki egy éve vízbe fúlt. Gyere, Guillem, súgja Biel, fogd meg a kezemet! De Guillem dacosan megrázza fejét, és köddé válik.

Biel nekihehvülve tekergeti a tárcsákat, és csillogó szemmel figyeli, ahogy a gépből felszálló porszikrák, *akár a kaleidoszkóp szemcséi, új meg új, káprázatos mintázatokba állnak össze, pillanatonként szétrebbenve.* Valahányszor kiválaszt egy betűt, a szerkezet tárcsáin egy-egy rég elfeledett, vagy már elhunyt ismerős születik meg. C-vel, D-vel, F-el kezdődő nevéek. Biel terebélyes nagyanyja, Caterina, a szikár és kemény arcú pap, Dídac Masso, aki megszőktette egyik, kebleit előszeretettel mutogató hívét vagy a bölcs Felip Lamarca, a halász, aki többet tudott a csillagokról, mint az asztrológusok. Biel önfeledten tapsol és ámuldozik, sosem gondolta, hogy ilyen csoda létezhet.

Halkan nyekken a priccs, Llull feltápáskodik, és kidörzsöli szeméből az álmot. Sűrű szakála alatt a viszkető bőrt vakarja, majd ágyékát, ami oly sok kalandba hajszolta. Áttámolyog szeretett gépéhez, az Ars Magna eszméjét életre keltő masinához, ami családja volt családja helyett és szeretője szeretői helyett. Az istenség jellemzői, a kozmikus elemek összekapcsolódnak a hálóként fonódó vonalak által. Néhány tekeréssel meggyőzi a zsidót és a muszlimot, hogy ugyanarról beszélnek fröcsögő haraggal. Vége a zűrzavarnak, vége a félreértéseknek.

A mester megtorpan. A kis Biel Formosa ül gépe előtt.

szellemidéző sarlatánság

Llull mester ott áll a kisfiú mögött, és figyeli, ahogy a gépnél kuporog. Hogyan ámuldozik a tekeréseket tekergetve, hogy hajtja hátra kócos fejét, mintha újabb és újabb szellemek lépnének elő a masinából. És Llull mester most arra gondol, ha gépe örömet tud okozni ennek a gyerekeknek, akiről pontosan tudja, hogy egy alávaló gazember fia, ha már ennek a kis Bielnek örömet okoz a gép, mindegy, miként használja fel, már megérte megalkotni. Még ha meg is verik, még ha fel is koncolják, mert szellemidéző sarlatánságba ártotta magát. Még ha

a bábeli nyelvzavar meg is nem szűnik, még ha el nem is jut az egyetlen igazságban való hithez, még ha a vallások továbbra is szétszakítják az emberiséget, még akkor is. Llull mester meg akarja szólítani a kisleányt, de az annyira belemerül a játékba, hogy képtelen rá.

Llull halkán megfordul, és otthagyja otthonát. A sarokban szunnyadó pók újra előszalad, ahogy a mester haja beleakad a hálóba.

kép | Michel Kirch, lensculture.com